

**УПРАВЛІННЯ МИСЛИВСЬКИМ ГОСПОДАРСТВОМ УКРАЇНИ
НА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЛЯХ:
ЕКОЛОГО-ПРАВОВІ ОБСТРУКЦІЇ**

В. П. НОВИЦЬКИЙ¹, доктор сільськогосподарських наук,

¹*Всеукраїнське видавництво «Полювання та риболовля»*

О. М. МЕЛЬНИЧЕНКО², доктор сільськогосподарських наук

В. С. БІТЮЦЬКИЙ², доктор сільськогосподарських наук

Ю. О. МЕЛЬНИЧЕНКО², кандидат сільськогосподарських наук

²*Білоцерківський національний аграрний університет*

В. М. БІЛОУС³, кандидат сільськогосподарських наук,

Н. В. МІНЯЙЛО³, здобувач¹

³*Національний університет біоресурсів і природокористування України*

E-mail: vasilii_nov@ukr.net

<https://doi.org/10.31548/dopovidi2019.06.024>

***Анотація.** Результати аналізу еколого-правових інструментів із забезпечення ефективного ведення мисливського господарства в агроландшафтах України засвідчили їхню недосконалість. Дослідженнями зокрема встановлено, нині це унеможливорює сталий розвиток вітчизняного мисливства в умовах ринкової економіки та вимагає від профільних органів державної влади своєчасного і належного нормотворчого реагування на виклики сучасності у базових законах та підзаконних регуляторних актах, що забезпечують функціонування галузі.*

З'ясовано, сьогодні орні землі рівнинних регіонів України упродовж більшої частини року набувають спустошливого вигляду з тотальним домінуванням зябів (у середньому понад 69, 8% площ), розбавлених поодинокими вкрапленнями озимих та малоцінних, у трофічному сенсі, стерень пізно зібраних високостеблових культур (98 %), в основному кукурудзи на зерно. і суспільних ініціатив спрямованих на відновлення екологічної стійкості. Відтак, чи не єдиним з теоретично можливих правових інструментів поліпшення екологічної ємності сільськогосподарських угідь, на нашу думку, залишається законодавчо врегульоване відведення частини площ (до 3-5%) приватних паїв під напівприродні буферні зони (захисно-кормові ділянки) поліфункціонального призначення. У зв'язку з загрозливою розораністю території України, дана пропозиція досить гармонійно поєднується з цілою низкою законодавчих та рекреаційної привабливості вітчизняних агроландшафтів.

***Ключові слова:** мисливське господарство, агроландшафти, управління, нормативні акти, еколого-правові аспекти*

¹ Науковий керівник – доктор сільськогосподарських наук, професор. Чайка В.М.

Новицький В. П., Мельниченко О. М., Бігюцький В. С., Мельниченко Ю. О., Білоус В. М., Міняйло Н. В.

Актуальність. Інтенсивні антропогенні перетворення території Європи упродовж минулого століття спричинили істотне збіднення аборигенної фауни та призвели до формування її нових агломерацій за сучасним типом. Власне, у нашій державі перехід до високотехнологічних методів обробітку ґрунту та сповідування монокультурного виробництва сільськогосподарської продукції майже остаточно ліквідували автохтонний дрібно мозаїчний ландшафт, що значно погіршило умови існування для більшості видів диких тварин [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Таким чином, перманентне зниження чисельності польової фауни впродовж останніх десятиліть поступово перетворилося у природоохоронну проблему загальноєвропейського масштабу. Зокрема, криза фонових та водночас біоіндикаторних видів місцевих агроландшафтів зайця сірого і куріпки сірої, починаючи з 90-х років минулого століття, активно обговорюється науковцями Західної Європи, тоді як у пострадянських країнах цим питанням донедавна приділялося недостатньо уваги [2-4], хоча фауністична ситуація тут виглядає далеко не кращою (рис. 1, 2). Порівняно з розвиненими державами Євросоюзу, де серед основних

негативних чинників які зумовили скорочення поголів'я польової дичини вчені виділяють загальну трансформацію природних ландшафтів у антропогенні з інтенсивним землеробством та різноманітні обмеження в управлінні популяціями хижаків, в Україні, крім наявності зазначених проблем, варто виділити ряд інших – пов'язаних переважно з недосконалістю нормативно-правового забезпечення мисливського господарювання та сільськогосподарського виробництва в цілому [1, 2, 5].

Мета дослідження. Визначити та проаналізувати основні еколого-правові перепони для ефективного ведення мисливського господарства в агроландшафтах України на фоні задекларованих державою євроінтеграційних процесів.

Матеріали і методи дослідження. Основними науковими прийомами опрацювання порушених питань були: спостереження, порівняння і моделювання; а також синтетичні, дедуктивні та аналітичні методи [6], здійсненні зокрема шляхом узагальнення багаторічних (2012-2019 рр.) власних досліджень [1, 2].

Результати дослідження та їх обговорення. Сучасним агроландшафтам України характерні суттєве збіднення та специфічна штучна ритміка кормових і захисних умов, обумовлених регіональними

Новицький В. П., Мельниченко О. М., Бітюцький В. С., Мельниченко Ю. О., Білоус В. М., Міняйло Н. В. агротехнічними особливостями вирощування сільськогосподарських культур. Після збирання врожаю на основних площах середовища існування руйнуються, а по закінченню посівних робіт – поступово відновлюються. Така інтенсивна «пульсація» показників екологічної ємності агроценозів призводить до спонтанних біотопних перекочовувань тварин у стислі терміни декілька разів на рік, супроводжуючись різким зростанням їх смертності та зниженням подальшої успішності відтворення популяцій у цілому [7]. На наш погляд, основними причинами ситуації, що склалася, є:

- недосконалість Указу Президента України № 720/595 від 08.08.1995 р. «Про порядок паювання земель, переданих у колективну власність сільськогосподарським підприємствам і організаціям», який на той час не містив навіть елементарних засад екологічної політики, зокрема щодо відведення у процесі паювання певного відсотку орних земель під буферні зони природоохоронного значення будь-якої форми власності.

- знищення галузі скотарства, а разом з нею розорювання чи занедбання штучних пасовищ і сіножатей та, головне, різке скорочення багатопільних сівозмін, які передбачали утримання значних

площ під багаторічними травами – найважливішою групою цілорічно доступних кормових та виводкових стацій для осілих на орних землях видів тварин;

- переорієнтація галузі рослинництва на рейки ринкових відносин, що спровокувало тотальне поширення монокультурного землеробства з переважанням у посівних площах адвентивних високостеблових зернових та олійних культур – малоприсадибних стацій для існування аборигенної польової фауни;

- масовий перехід до технологій зяблевого обробітку ґрунту, у зв'язку зі змінами клімату, агротехнологічними новаціями та суто економічними мотивами через щовесняні зростання цін на паливо-мастильні матеріали.

Як результат, сьогодні орні землі рівнинних регіонів України упродовж більшої частини року набувають спустошливого вигляду з тотальним домінуванням зябів (у середньому понад 69,8 % площ), розбавлених поодинокими вкрапленнями озимих та малоцінних, у трофічному сенсі, стерень пізно зібраних високостеблових культур (98 %), в основному кукурудзи на зерно [8]. Відтак, чи не єдиним з теоретично можливих правових інструментів поліпшення екологічної ємності сільськогосподарських угідь,

Новицький В. П., Мельниченко О. М., Бітюцький В. С., Мельниченко Ю. О., Білоус В. М., Міняйло Н. В. на нашу думку, залишається законодавчо врегульоване відведення частини площ (до 3-5 %) приватних паїв під напівприродні буферні зони (захисно-кормові ділянки) поліфункціонального призначення. У зв'язку з загрозливою розораністю території України, дана пропозиція досить гармонійно поєднується з цілою низкою законодавчих і суспільних ініціатив спрямованих на відновлення екологічної стійкості та рекреаційної привабливості вітчизняних агроландшафтів.

Для реформування власне мисливського господарства на засадах ринкової економіки необхідно спиратися на ефективну систему управлінських заходів, які сприяють вирішенню ключових завдань галузевої політики і стимулюють суб'єкти економічної діяльності до раціонального використання, охорони та відтворення ресурсів диких тварин [9]. Попри це, державному регулюванню українського мисливськогосподарського сектора, навпаки, тривалий час не приділялося належної уваги. Унаслідок, останній донині не набув вагомості як складова національної економіки і розглядається суспільством переважно як атипова форма проведення дозвілля окремих категорій громадян. Для зміни таких стереотипів та заслуженого визнання

цієї галузі ключовим практичним інструментом збереження і відтворення природних ресурсів необхідні комплексні наукові дослідження, які б всебічно охоплювали зазначену проблематику, особливо у контексті адаптації внутрішньої нормативної бази до європейських стандартів.

Фундаментальні положення з правил охорони та спеціального використання мисливської фауни України викладенні у статтях 17, 21 – 24, 32, 37 – 40, 43, 44, 48–54 Закону України (ЗУ) «Про тваринний світ» і статтях 12, 14 – 17, 19, 20, 22, 27, 29, 33 ЗУ «Про мисливське господарство та полювання». Зокрема, стаття 40 «Запобігання загибелі тварин під час здійснення виробничих процесів та експлуатації транспортних засобів» ЗУ «Про тваринний світ» зобов'язує підприємства, установи, організації та громадян до вжиття заходів з запобігання загибелі тварин під час проведення сільськогосподарських робіт.

У ст. 48 «Охорона тварин під час застосування пестицидів і агрохімікатів» згаданого Закону, у свою чергу, зазначається наступне (*цит.*): «Підприємства...зобов'язані вживати заходів щодо забезпечення запобігання захворюванню і загибелі тварин під час зберігання, транспортування та застосування пестицидів і агрохімікатів». Проте

Новицький В. П., Мельниченко О. М., Бітюцький В. С., Мельниченко Ю. О., Білоус В. М., Міняйло Н. В. спільною вадою обох статей є відсутність прикінцевих положень типового змісту: «...Порядок визначення заходів з ... встановлюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного

середовища». Саме цей юридичний аспект нині звільняє профільні міністерства від неухильного обов'язку розробки підзаконної нормативної бази під фундаментальні статті ряду природоохоронних законів.

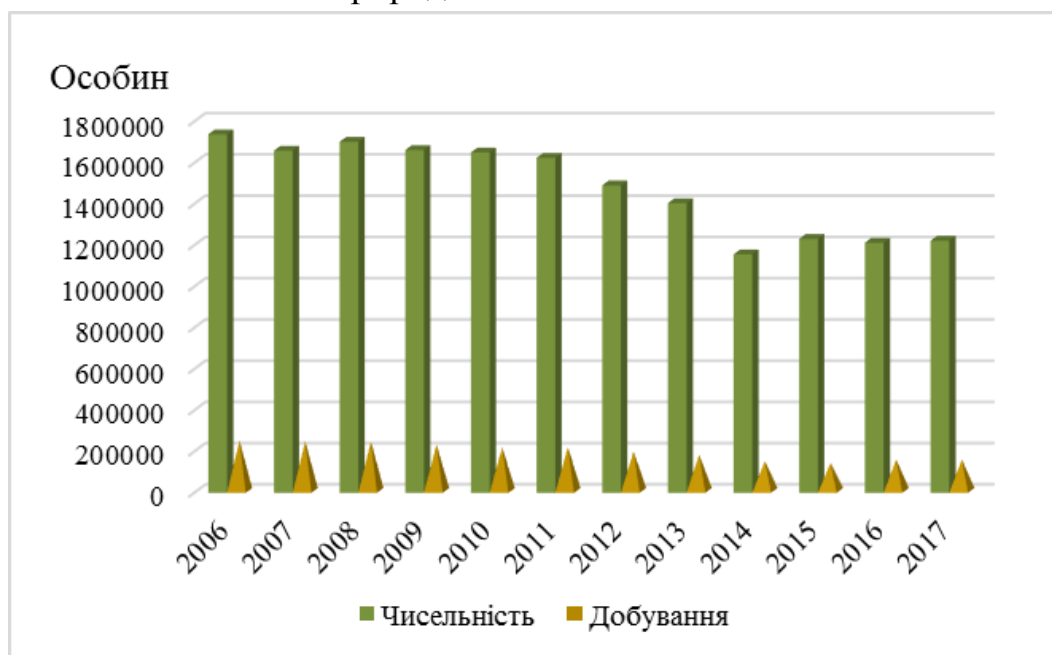

Рис. 1 – Динамічно спадаючі показники чисельності та добування зайця сірого в Україні, XXI ст.

Таким чином, статті 39, 40, 48 та 49 Закону України «Про тваринний світ» залишаються головними відправними точками для низки досі не створених підзаконних регуляторних актів, котрі у подальшому мають деталізувати практичні механізми охорони фауни агроландшафтів у процесі господарської діяльності. До таких, перш за все, слід віднести наступні: Постанову Кабміну «Про

затвердження Вимог із запобігання захворюванню та загибелі об'єктів тваринного світу під час застосування пестицидів і агрохімікатів» (відповідно до ст. 48, 49 ЗУ «Про тваринний світ») та Постанову Кабміну «Про затвердження Вимог із запобігання загибелі об'єктів тваринного світу під час механізованих агротехнічних робіт» (відповідно до ст. 40 ЗУ «Про тваринний світ»). Слід зазначити, що

Новицький В. П., Мельниченко О. М., Бігюцький В. С., Мельниченко Ю. О., Білоус В. М., Міняйло Н. В. подібні постанови під аналогічні сусідніми країнами вже понад 20 закони успішно запровадженні років.

Рис. 2 – Критично низькі та нестабільні показники чисельності і добування курішки сірої в Україні, XXI ст.

Паралельних доповнень потребує також «Порядок проведення державних випробувань пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні» затверджений Постановою Кабміну від 4 березня 1996 р. № 295, який донині не містить жодного положення стосовно дослідження впливу хімічних речових препаратів на організми диких тварин загалом та їх репродуктивний потенціал у майбутньому. Окрім того, вкрай необхідне прийняття Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з

питань землеустрою (ЗУ «Про землеустрій») і охорони ландшафтів (ЗУ «Про охорону земель», ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища»), а також розроблення відповідних підзаконних актів з метою створення дієвого правового поля для підтримання відносно сталої сезонної екологічної ємності агроценозів.

Незважаючи на значну кількість, переважно недієвих, нормативних актів різних рівнів з правового забезпечення охорони та господарської експлуатації дичини, головним регулюючим документом у цій сфері залишається Закон України

Новицький В. П., Мельниченко О. М., Бітюцький В. С., Мельниченко Ю. О., Білоус В. М., Міняйло Н. В. «Про мисливське господарство та полювання». Даним Законом регламентуються соціальні, правові та економічні засади ведення мисливського господарства, врегульовується процес взаємовідносин між центральними і місцевими органами управління, користувачами мисливських угідь, мисливцями та землевласниками, а також визначається відповідальність за порушення чинного законодавства.

На думку низки спеціалістів [1, 2, 7, 9-11], попри досить тривалий період дії зазначеного Закону, і донині не простежуються глобальні зміни щодо поліпшення ключових показників ведення мисливського господарства України. Це дає підстави стверджувати, що стан правового забезпечення галузі має бути якісно кращим. Фахівці зокрема зазначають, що у профільному Законі не містяться норми щодо економічного стимулювання комплексного використання ресурсів довкілля, наявні колізії щодо права власності та права на користування мисливським фондом. Крім цього, тут зовсім не задекларовані засади екологічної політики щодо ведення мисливського господарства.

Ми зокрема вважаємо, що саме визначення місії галузі як сфери суспільного виробництва у цьому Законі варто доповнити приставкою «еколого-ресурсна». Разом з тим, у

прикінцевих положеннях визначення поняття галузі варто зазначити, що мисливське господарство, окрім іншого, також покликане на «стале використання» мисливських тварин та «надання суміжних екосистемних послуг громадянам в сферах використання природних ресурсів і рекреаційної діяльності, у встановленому законодавством порядку», що значно розширить її інвестиційну привабливість.

Поруч з цим, існує цілий ряд проблем стосовно наявності та якості базових мисливськогосподарських підзаконних актів. Попри те, що від прийняття головного закону пройшло майже 20 років, половини надважливих документів досі не створено. Серед них: «Інструкція з проведення обліків мисливських тварин», «Порядок виконання біотехнічних заходів», «Правила штучного розведення та розселення дичини» і т. д.

Важливо підкреслити, що у самому Законі України «Про мисливське господарство та полювання» не регламентовані також засади управління мисливськими ресурсами та їх охорони власне в агроландшафтах, хоча площі останніх помітно домінують у питомій структурі мисливських угідь нашої держави і складають 69,7% [8].

У той час, мисливські закони сусідніх країн-членів ЄС містять

Новицький В. П., Мельниченко О. М., Бігюцький В. С., Мельниченко Ю. О., Білоус В. М., Міняйло Н. В. подібні правові норми. Так, ст. 11 Закону «Право полювання» (Ustawa «Prawo łowieckie») Республіки Польща вимагає: здійснення господарської діяльності відповідно до основних напрямків використання сільськогосподарських угідь, за умов сталого покращення середовищ існування тварин; безпечне використання хімічних засобів у сільському господарстві та лісівництві; застосування аграрних методів та технологій, які не становлять загрози для існування тварин на даних територіях; підтримання належного стану екологічних коридорів для звірів тощо. Згідно § 79 «Запобігання збитків» відповідного Закону Угорщини, задля запобігання та усунення шкоди завданої мисливським тваринам, основні користувачі (землекористувачі) зобов'язані: підтримувати спокій та благополуччя дичини з використанням відповідних методів аграрного виробництва, брати участь в усуненні заподіяної шкоди або її мінімізації, виплачувати компенсації співкористувачам угідь (мисливські господарства). У § 25 «Обов'язки основних користувачів мисливських угідь» Закону «Про полювання та про внесення змін до деяких законів» Словацької Республіки йдеться про наступне: основні користувачі повинні ознайомити представників

співкористувачів з місцем та часом проведення сільськогосподарських робіт у нічний період доби, заготівлі кормів та використання хімічних речовин, які є шкідливими для диких тварин, у строки не пізніше ніж за три доби до початку виконання зазначених робіт; при обкошуванні постійних пасовищ, збиранні зернових і кормових культур, скошуванні їх зеленої маси, необхідно виконувати агротехнічні роботи так, щоб тварини переміщувалися від центру польового контуру до його периферії; основні користувачі повинні покрити збитки завдані співкористувачу угідь, що стали результатом обробки земель у способи невідповідні даному Закону, або решті правил, які регулюють використання засобів захисту від агрошкідників у Республіці тощо.

Порівняно з країнами зарубіжжя, деякі інші правові норми вітчизняного законодавства, що стосуються мисливської галузі, також відсутні або «розкидані» по окремих, не пов'язаних між собою, нормативних актах. При цьому, значна частина з них викладені нечітко, на практиці це допускає неоднозначне тлумачення або ж дає змогу взагалі їх не виконувати через відсутність незалежного правового механізму реалізації [1, 2, 10, 11].

У той час, управління мисливським господарством у

Новицький В. П., Мельниченко О. М., Бітюцький В. С., Мельниченко Ю. О., Білоус В. М., Міняйло Н. В. країнах Євросоюзу ґрунтується на засадах максимальної гуманізації правових відносин з його організації, функціонування та розвитку, що, порівняно з нашою державою, виглядає перспективніше стосовно охорони навколишнього природного середовища та раціонального використання мисливських ресурсів. З огляду на це, розглядаючи управління галуззю у контексті євроінтеграційних процесів, необхідно усвідомлювати, що адаптація місцевого мисливського законодавства до нормативно-правової бази ЄС може бути успішною, насамперед, за умови врахування ключових соціально-екологічних аспектів, гуманістичних і просвітницьких підходів покладених в основу її формування та реалізації [11].

Нещодавно західні науковці [12] здійснили комплексний порівняльний аналіз екологічних і сільськогосподарських політик щодо охорони тваринного світу агроландшафтів Євросоюзу та США у ХХІ столітті. Вчені дійшли висновку, що ключовим інструментом збереження дикої природи на орних землях як ЄС так і Сполучених Штатів стало створення, упродовж останніх десятиліть, численних державних та громадських фондів фінансового заохочення аграріїв до добровільної екологізації

господарювання. Тому, їх політика і надалі набирає впевненості у стимулюванні подібних заходів зі збереження фауни тамтешніх агроценозів. Проте, суми зазначених спонукальних платежів для досягнення бажаних соціальних цілей періодично кидають виклики поточному розподілу сільськогосподарських фондів. У зв'язку з цим, автори вважають, що ефективність використання подібних інструментів може виявитися переоціненою вже найближчими роками, оскільки їм протистоятимуть постійно зростаючі світові ціни на енергетичні та продовольчі зернові культури.

Апробувати вищевикладені підходи в Україні нині не видається можливим через недосконалість законодавчої бази, зокрема – відсутність нормативного забезпечення з економічного стимулювання комплексного використання природних ресурсів. Разом з тим, більшість існуючих правових механізмів мало впливають на збереження біорізноманіття в агроландшафтах нашої держави, оскільки майже не реалізуються на практиці [2]. В умовах ринкової економіки, значно реальнішою тут виглядає імплементація опосередкованих (втілення систем органічного землеробства, лісомеліорації) механізмів

Новицький В. П., Мельниченко О. М., Бігюцький В. С., Мельниченко Ю. О., Білоус В. М., Міняйло Н. В. збереження біорізноманіття ніж прямої дії (створення об'єктів ПЗФ, зарахування окремих видів до червонокнижних), тому що вони, загалом, націлені на покращення виробництва, збереження ресурсів для аграрного підприємництва (наприклад – родючості ґрунтів) або ж тісно пов'язані зі здоров'ям людини. Збереження біорізноманіття у цьому випадку залишається досить актуальним, проте побічним результатом сільськогосподарської діяльності [9].

Втім, чи не найбільш злободенним завданням перед нещодавно анонсованим владою відкриттям ринку землі постає усунення законодавчих колізій між правом власності на ділянки сільськогосподарського призначення та правом українського народу на користування мисливськими угіддями.

У цьому випадку перші та другі являються єдиним територіальним об'єктом з неоднозначно врегульованим правовим статусом із його переважанням на користь землевласника. Певний фундамент для успішного вирішення цього питання закладений у статтях 13, 41 і 92 Конституції України, Частині 2 Статті 111 Земельного Кодексу України, а також у наявній правовій базі країн ЄС (зокрема Німеччини, Угорщини, Словаччини),

напрацюваннями яких варто негайно скористатися задля законодавчого унеможливлення будь-яких ймовірних притисків конституційних прав місцевих громад в разі потрапляння земель у власність третіх осіб не зацікавлених у веденні мисливського господарства.

Висновки і перспективи.

Сучасні сільськогосподарські угіддя України малоприсадибні для успішного існування польової дичини з огляду на чотири основні причини: сповідування монокультурного виробництва продукції рослинництва на критично розораних крупноконтурних територіях; відсутність достатньої кількості польових меж, біогалявин тощо з природнім трав'яним покривом, що створює дефіцит кормів у невегетаційний період, а також від періоду дозрівання хлібних злаків до озимих сходів цих культур; надмірний хижацький прес належно не регульованих шкідливих видів; низька, законодавчо нерегульована, зоосозологічна культура землеробства в цілому.

У свою чергу, вітчизняне законодавство з регулювання суспільних відносин у сферах охорони і спеціального використання тваринного світу агроландшафтів, перебуваючи тривалий час на зародковій стадії розвитку, залишається неефективним у

Новицький В. П., Мельниченко О. М., Бітюцький В. С., Мельниченко Ю. О., Білоус В. М., Міняйло Н. В. вирішенні низки соціально-екологічних викликів сьогодення, тому потребує термінового вдосконалення та адаптації до норм Європейського Союзу. Прийдешні підходи до розробки і застосування важелів екологічної політики, а саме: законодавства, програм національного рівня, планів розвитку

Список використаних джерел

1. Новицький В. П. Екологічні основи управління мисливськими ресурсами агроландшафтів лісостепу України [Рукопис] : автореф. дис. ... доктора с.-г. наук 03.00.16 "Екологія". Інститут агроекології і природокористування НААН. К., 2018. 44 с.

2. Новицький В. П. Дичина і поле. Лісовий і мисливський журнал. 2019. № 2. С. 42-45.

3. Kamieniarz R., Panek M. Game animals in Poland at the turn of the 20th and 21st century. Stacja Badawcza—OHZ PZŁ. Czempin, 2008.

4. Wincentz J. Identifying causes for population decline of the brown hare (*Lepus europaeus*) in agricultural landscapes in Denmark. National Environmental Research Inst, 2009. С.45–54.

5. Novytskyi V. P., Mitay I. S., Grishchenko S.M. Habitat use of grey partridge in agricultural landscapes (the case of Ukrainian forest steppe). Ukrainian Journal of Ecology. 2017. Vol. 7, No 1. P. 58–60.

6. Юринець В.Є. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Львів, 2011. 178 с.

7. Волох А.М. Великі ссавці Південної України в ХХ ст. (динаміка ареалів, чисельності, охорона та управління). : автореф. дис. ... д-ра біол. наук. Київ, 2004. 32 с.

8. Теоретико-правові засади підвищення екологічної ємності мисливських угідь в агроландшафтах України / В.П. Новицький, В.П. Ландін //

окремих секторів економіки тощо, повинні передбачати максимальну взаємодоповнюваність та синергізм дієвих на практиці правових інструментів міжгалузевого рівня для досягнення природоохоронних і сільськогосподарських цілей держави.

Науковий вісник НЛТУ України. 2017. Т. 27(5). С. 55–58.

9. Костюшин Є. В. Розвиток збалансованого сільського господарства та основні шляхи збереження біорізноманіття в агроландшафтах / Є.В. Костюшин, В.А. Костюшин // Екологічні науки: наук.-практ. журнал (ДЕА). 2012.– №1. – С. 136–144.

10. Івануса А.В., Холявка В.З. Аналіз нормативно-правового забезпечення ведення мисливського господарства в Україні. Науковий вісник НЛТУ України. 2012. Вип. 22.1. С. 165–170.

11. Дробот І. О. Розвиток системи державного регулювання мисливського господарства України в контексті адаптування до умов Європейського союзу / І.О. Дробот, О.Р. Проців // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. Харк. регіон. ін-ту держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2011. – № 2 (40). – С. 1–8.

12. Agriculture and the conservation of wildlife biodiversity – comparative analysis of policies in the USA and the EU. – Access mode: https://www.researchgate.net/publication/46472479_Agriculture_and_the_conservation_of_wildlife_biodiversity_a_comparative_analysis_of_policies_in_the_USA_and_the_EU PowerPoint – The name on the screen.

References

1. Novitsky VP Environmental bases of management of hunting resources of agro-landscapes of forest-steppe of Ukraine [Manuscript]: author. diss. ... of Dr. Sciences 03.00.16 "Ecology". Institute of Agroecology

- Новицький В. П., Мельниченко О. М., Бітюцький В. С., Мельниченко Ю. О., Білоус В. М., Міняйло Н. В. and Environmental Management of NAAS. K., 2018. 44 p.
2. Novitsky VP Game and field. Forest and Hunting Magazine. 2019. № 2. S. 42-45.
3. Kamieniarz R., Panek M. Game animals in Poland at the turn of the 20th and 21st centuries. Stacja Badawcza — OHZ PZŁ. Czempin, 2008.
4. Wincentz J. Identifying causes of population decline in brown hare (*Lepus europaeus*) in agricultural landscapes in Denmark. National Environmental Research Inst, 2009. P.45-54.
5. Novytskyi V.P., Mitay I.S., Grishchenko S.M. Habitat use of gray partridge in agricultural landscapes (the case of Ukrainian forest steppe). Ukrainian Journal of Ecology. 2017. Vol. 7, No. 1. R. 58–60.
6. Yurynets VE Research methodology: textbook. tool. Lviv, 2011. 178 p.
7. Volokh AM Great mammals of southern Ukraine in the twentieth century. (habitat dynamics, numbers, protection and management). : author's abstract. diss. ... Dr. Biol. Sciences. Kyiv, 2004. 32 p.
8. Theoretical and legal principles of increasing the ecological capacity of hunting grounds in agricultural landscapes of Ukraine / VP Novitsky, VP Landin // Scientific Bulletin of NLTU Ukraine. 2017. T. 27 (5). Pp. 55–58.
9. Kostyushin EV Development of balanced agriculture and main ways of biodiversity conservation in agricultural landscapes / EV Kostyushin, VA Kostyushyn // Ecological Sciences: scientific-practical. journal (DEA). 2012.– №1. - P. 136–144.
10. Ivanus AV, Cholyavka VZ Analysis of regulatory support of hunting management in Ukraine. Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine. 2012. Iss. 22.1. Pp. 165–170.
11. Drobot IO Development of the system of state regulation of hunting economy of Ukraine in the context of adaptation to the conditions of the European Union / IO. Drobot, OR Proceedings // Actual problems of public administration: Coll. Sciences. Kharkiv Ave. region. other state. ref. Nat. Acad. state. ref. under the President of Ukraine. - H.: Harri Nadu, MA, 2011, issue 2 (40). - P. 1–8.
12. Agriculture and wildlife conservation biodiversity - comparative analysis of policies in the USA and the EU. - Access mode: https://www.researchgate.net/publication/46472479_Agriculture_and_the_conservation_of_wildlife_biodiversity_a_comparative_analysis_of_policies_in_the_USA_and_the_EU PowerPoint - The name on the screen.

УПРАВЛЕНИЕ ОХОТНИЧЬИХ ХОЗЯЙСТВ УКРАИНЫ НА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННЫХ ЗЕМЛЯХ: ЭКОЛОГО-ПРАВОВЫЕ ОБСТРУКЦИИ

**В. П. Новицкий, О. Н. Мельниченко, В. С. Битюцкий, Ю. О. Мельниченко,
В. М. Белоус, Н. В. Миняйло**

***Аннотация.** Результаты анализа эколого-правовых инструментов по обеспечению эффективного ведения охотничьего хозяйства в агроландшафтах Украины подтвердили их несовершенство. Исследованиями в частности установлено, сейчас это делает невозможным устойчивое развитие отечественной охоты в условиях рыночной экономики и требует от профильных органов государственной власти своевременного и надлежащего нормотворческого реагирования на вызовы современности в базовых законах и подзаконных регулируемых актах, обеспечивающих функционирование отрасли.*

Выяснено, пахотные земли равнинных регионов Украины на протяжении большей части года вступают в разрушительный вид с тотальным доминированием полей под паром (в среднем более 69,8 % площадей),

Новицький В. П., Мельниченко О. М., Бітюцький В. С., Мельниченко Ю. О., Білоус В. М., Міняйло Н. В. *разбавленных редкими вкраплениями озимых и малоценных, в трофическом смысле, стерни поздно собранных высокостебельных культур (98 %), в основном кукурузы на зерно. и общественных инициатив направленных на восстановление экологической устойчивости. Следовательно, не единственным из теоретически возможных правовых инструментов улучшения экологической емкости сельскохозяйственных угодий, по нашему мнению, остается законодательно урегулирован отвода части площадей (до 3-5%) частных паев под полустественные буферные зоны (защитно-кормовые участки) полифункционального назначения. В связи с угрожающей распаханностью территории Украины, данное предложение весьма гармонично сочетается с целым рядом законодательных и рекреационной привлекательности отечественных агроландшафтов*

**MANAGEMENT OF THE HUNTING ECONOMY OF UKRAINE
ON AGRICULTURAL LANDS:**

ENVIRONMENTAL-LEGAL OBSTRUCTIONS

**V. P. Novitskyi, O. M. Melnychenko, V. S. Bityutsky, Y. O. Melnychenko
V. M. Bilous, N. V. Minyaylo**

Abstract. The results of the analysis of environmental legal instruments to ensure the effective management of hunting in agricultural landscapes of Ukraine showed their imperfection. In particular, it has been established that this prevents the sustainable development of domestic hunting in a market economy and requires the relevant public authorities to respond promptly and appropriately to the challenges of the present in the basic laws and regulations that ensure the functioning of the industry.

Keywords: hunting, agrolandscapes, management, regulations, environmental and legal aspects